

Szvoren Edina

PERCEK EGY SÜN ÉLETÉBŐL

Apa ül egy piros padon, olvas. Hunyorog, kezét a térdére tapasztja. Száraz dárdafüből madzagot sodor. Sóhajt, fölneéz: áll valaki a meddő mogyoróbokor mögött.

Apa alszik. Oldalt fekvé öleli magát, ujjai a bordákon pihennek. Apa a kukáskocsi hangjára ébred. Fölül, az ágy rugóját visszanyomja az afrikba. Megfésülködik ujjal és tenyérrel. Lesodorja lábáról az esti zoknit, fölveszi a tegnapi. Csikos szigetelőszalaggal megragasztott papucsába lép. Arca gyúrótt, fehér. Apa föl húzza a redőnyt, a redőny leszakad. Apa kidugja fejét az erkélyajtón, beleszagul a levegőbe, visszahúzza a fejét. Elrendezgeti a sín aljába szorult redőnyléceket. Fölvesz a földről egy kövér porcicát. Tudja, hogy figyelik. Kicsoszog az előszobába, lába alatt pufog a penészes parkettára szögelt farostlemez. Behajtja maga után a fürdőszobaajtót. A fürdőszobában vizet fröcsköl az arcára, fogat nem mos. Tudja, hogy a kulcslyukon át figyelik. Nem néz a tükörbe, nem borotválkozik, nem mos fogat. Megjött a madarak hangja, a világítóudvarban ketten is énekelnek, tavasz van. Apa sápadt. Az enyves konzervre rápattintja a fedelet. Óvatosan nyitja a fürdőszobaajtót, nehogy orrba vágja a kulcslyuknál leselkedőt. A hosszú, L alakú előszobán át a konyhába csoszog, léptei alatt pufog és hullámoz a farostlemez, nem néz hátra, tudja, hogy követik. Apa kócosan, harántcsíkos pizsamapólóban, puha léptekkel csoszog. Mentében becsukja a kamraajtót, megigazítja a kígyózó telefonzsinórt, a falra simítja a tapéta lecsüngő sarkát. Lehajol a gázóra alatt ásító sünhöz, tenyerébe szedi a szegélyléc mellett sorakozó lepkelárvákat. Apa nesztelenül kinyitja a konyhaajtót, behajtja maga után. Nem engedi kattanni a kilincset. Kidobja a lepkelárvákat, a kövér porcicát. Apa leül a hokedlire, egyik könyökét az asztalra támasztja, másik kezével a combjára könyököl, és maga elé réved. Fájos derekára teszi a tenyerét, fájos, lila vádlijára teszi a kezét, fájos, duzzadt bokájára teszi a kezét. Tudja, hogy az ajtórésen át figyelik. Maga elé bámul, megfélemedezik magáról, arca középpontja a szemöldöke közt húzó két árok. Apa sápadt. A hokedli megbillen, apa fölriad. Pislog, fölemeli a fejét. Visszaváltozik az arca. Apa föláll. Tejet tölt egy virágmintás csészealátétbe, kinyitja a konyhaajtót, pufog a farostlemez. A tejet a gázóra alá teszi, a tejpöttyöket ujjbeggyel összetörli. Újra behajtja maga mögött a konyhaajtót. A hűtőhöz csoszog, lábát alig emeli, nehogy a papucs leessen. Kinyitja a hűtőt, paradicsomot, vaját, sajtót, tojást, petrezselymet vesz elő. A mosogatónál megmossa a paradicsomot és a tojásokat. Tejet tölt magának egy mosatlan pohárba, egy szuszra fölhajtja, az előszobában számolják a kortyokat. Apa szája körül megfehéredik a szakáll. Hüvelyk- és mutatóujja a bajusza felezővonalától kiindulva kört ír le a szája körül, alaposan a szőrszálak tövébe masszírozza a tejcseppeket. Apa lapostányérért nyúl a szekrénybe, lapostányért vesz elő. Késért nyúl a fiókba, kést vesz elő. Megnyalja a szája szélét, az üres, opálos pohárra néz. Vizet tesz föl főni egy alumíniumedényben. Kenyeret szel, a veknit kiálló medencecsontjához szorítja, a kőkemény vajból szeleteket hasít a tompa késsel. A vajlapocskákat késheggyel a kenyérre segíti, a sajtból egyetlen vastagságú csíkokat vág, a csíkokat, csúnyábbik felükkel lefelé, a kenyérre fekteti. Az alumíniumedény alja horpadt, rosszul fekszik a gázrózsát körülvevő vas-

nyúlványokon, minél forróbb a víz, annál jobban vaklizik az edény. Apa a tojásokat a bugyogó vízbe ejti. Fél, hogy megégeti magát, elkapja a kezét. A tojások tompán koc-cannak, ahogy az edény fenekére érnek. Válla fölött apa az ajtórés felé néz: az edényt nemrég a nehézkedési erő szemléltetésére használta: emberek a Holdon. Apa sápadt. A tojások szétpattannak, repedéseiken kibuggyan a gyorsan dermedő fehérje, a tojások az edény falához kocódnak, apa elmélázik a kenyerek fölött, arca középpontja az összevont szemöldök, keze a konyhaszekrény pultján nyugszik, szája körül fehérek a szőrszálak. Vaklizik a horpadt aljú alumíniumedény, fortyog a víz, összekocnának a tojások, verik az edény falát, a fortyogó víz kicsap a tűzhelyre, kicsap a szürke konyha-kőre. Apa bambul, belenéz a kenyér egyik lukába, összevont szemöldöke közt két mély barázdá, a barázdában néhány erős, fekete szőrszál, apa arcának középpontja a két mély árok. Apa fölriad, pislog, megjíed, amikor a forrásban lévő víz a lábára csap. Elkapja a lábát, leesik róla a csíkos szigetelőszalaggal megragasztott papucs. Apa leha-jol, kezét fájós derekára teszi, a fölfordult papucsot visszaigazítja, lábfejjével utat keres a pánt és a papucs között. A kakas csípje meg, mondja. Tudja, hogy figyelik. Apa meg-mossa a petrezselymet, lerázogatja róla a vizet ugyanazzal a mozdulattal, amelyekkel pisilés után a füttyjét szokta lerázogatni, vízcseppek permetezik tele az ideiglenesen sárgára festett konyhaszekrény pultját. Apa a vágódeszkáért nyúl, a tojások összeve-rődnek, szaporán kopognak az edény falán, a horpadt aljú edény vaklizik, apa a vá-gódeszkat a pultra teszi, a vágódeszka rosszul fekszik a pulton, billeg, visszabilleg, bil-leg. Apa elvágja a petrezselyem zsinórját, aprítani kezdi a petrezselymet. Gyorsan, üte-mesen, tompán kopog késével a deszkán, a deszka gyorsan, ütemesen, tompán kopog sarkaival a konyhapulton. Anya felnyög a konyha mögötti cselédszobában. Gyilkos, gyilkosok. Fölbresztettek. Nyikorog a cselédszobában az ágy. Apa halkabban, sza-porábban aprítja a petrezselymet, a tojások alatt elzárja a gázt, a víz elcsendesül, anya visszaalszik, álmában a fogát csikorgatja, apa a konyhapulthoz húzza a hokedlit, ráül, fájós térdét az ideiglenesen sárgára festett konyhaszekrény egyik ajtajába üti, kinyitja az ajtót, térdét két fazék közé nyomja. Elmélázik, sóhajt, megfelelkezik magáról, a tá-nyér közepébe bámul, tudja, hogy minden mozdulatát figyelik. Apa a fogcsikorgatás-ra fölriad, pislog, fölemeli a fejét, fogja a paradicsomot, és csillag alakban vágásokat ejt rajta. A paradicsom szétnyílik, csak a tulsó felén lévő sértetlen héj tartja egybe a ge-rezdekét. Apa fogja az alumíniumedényt, a mosogatóba önti a forró vizet, megnyitja a hidegvíz-csapot, vár. Kezét a fazékba lógatja, visszahúzza, vár. Fölnéz a vizesedő sa-rokba, arca megnyúlik, bőre alatt kirajzolódnak a csontok, a gödrök, az arcizmok, föl-néz, túl a szemöldökén, túl a homlokán, túl a koponyáján. Apa úgy néz a penészfolt-ra, mintha a penészfolt nem a konyhafalon volna. Anya a fogát csikorgatja, a repedt tojásokra nagy sugárban zubog a víz. Apa a horpadt alumíniumedénybe nyúl, fog egy tojást, az ajtóhoz lép, a szemetes fölött lefejtja a tojás héját, árnyék rebben az ajtórés-ben, apa füttyörészik, úgy csinál, mintha füttyörészne, apa nem veszi észre az odébb reb-benő árnyékot, úgy tesz, mintha nem venné észre az odébb rebbenő árnyékot, a tojást hámozza, csücsörít a szájával, apának széles kedve van, úgy tesz, mintha széles kedve volna. Apa főlegyenesedik, a konyhapulthoz lép, késével vágásokat ejt a tojáson, a fe-hér hártját nem mindenhol vágja át, a tojás csillag alakban szétnyílik. Apa vigyázva a csillag formájú paradicsom fölé emeli a tojást, fejjel lefelé fordítja, puhán a paradi-csomra helyezi. Ahol a csillag alakzatban szétnyitott paradicsomnak árka van, oda to-jásgerezd kerül, ahol a csillag alakzatban szétnyitott tojásnak árka van, oda paradi-

csomgerezd kerül. Apa elmélázik, a tányér közepébe bámul, úgy néz a csillag alakban szétnyitott tojásra, mintha a tojás nem a tányéron volna. Az előszobában megreccsen valami, apa pislog, fölkapja a fejét, a petrezselymet késsel a paradicsomra segíti. A nedvesebb petrezselyemdarabkák a kés élére tapadnak, a szárazabbak szerteröpülnek: levitorláznak a konyha kövére, apa szigetelőszalaggal megragasztott papucspántjára, a tegnapi zoknijára, az ideiglenesen sárgára festett konyhaszekrény műanyag fogantyújára. A kakas csípje meg. Kézzel kell apának a tojás sima hátára terelgetni a kés élére tapadt petrezselyemdarabkákat. Reggel van, apa sápadt. Anya a fogát csikorgatja, alszik. Apa hirtelen megfordul, kezében a tányér, rajta petrezselyemdarabkákkal meghintett, csillag alakú paradicsomba illeszkedő csillag alakú tojás, vajas kenyér csúnyább oldalukkal lefelé fordított sajtcsíkokkal. Apa az ajtórés felé fordul, elzárja a csapot, az ajtóhoz lép, úgy tesz, mintha nem venné észre az ajtórésből félrebbenő árnyékot, kinyitja a konyhaajtót, úgy tesz, mintha nem hallaná a farostlemez pufogását, átlépi a sün híg széklettöcsáját, a küszöbre áll, mosolyog, és suttogva kiabálja, hogy kész a reggeli.

Apa ül a padon, hunyorogva újságot olvas. Tavasz van, megjött a madarak hangja, szaglik a levegő. Apa piros padon ül, kezében újság, orrán szemüveg. Apa lapoz. A hőmérők huszonegy fokot mérnek, tavasz van, apa megrángatja a kabátja cipzárját. Apa ül egy forró padon, fájós hátát a kényelmetlen támlának dönti. Apa reszkető kézzel lapoz, a papírzörgés elriaszt egy verebet. Apa a mogyoróbokor felé néz. Apa egy átfült padon olvas, szemüvege az orra hegyére csúszott. A pad piros, a szemüveg repedt. A tavasz öröme apa keresztbe veti a lábát, lábfejét könnyelműen meglóbálja. Apa hallgat, apa olvas. Apa föltolja a szemüvegét, megigazítja füle mögött a szemüveg szarát. Kutya kerülgeti a padot, vizsgálgatja a madzag végén szuszogó tárgyat, árnyékban tizenhat, napon huszonegy fokot mérnek.

Apa a konyhába lép, megáll. Nyakában szemüveg lóg, zsinóron. Apa kinéz az ablakon. Hamuszínű égből vékony szálú, egyenes eső esik. Apa ujjal visszanyomja a tűzhely oldallapját, lábbal félresöpör egy kávéfőzőbe való szűrőt, betol egy nyitva felejtett, nehezen járó fiókot. Apa körbekémsel, a fülét hegyezi. Az égből egyenes szálú eső esik, az előszobában nem pufog a parkettra szögelt farostlemez. Apa a cselédszoba ajtajához lép. Az ajtófélfán nőtt gombát két ujjal letöri, gyengéden a tenyerére helyezi, majd a konyhaablak párkányára rakja. Halkan lenyomja a kilincset, és a szobába lép. A szoba ablaka nyitva, sötétítő függöny púposodik a légvonatban. Anya a fal felé fordulva alszik, gyér haja a párnára tapad, mintha onnan nőne ki. Apa behajtja maga mögött az ajtót, körülnéz, és lábujjhegyen az iratokkal teleszórt rendetlen asztalhoz lép. Óvatosan a dossziék közé nyúl, keres valamit. Egy irathalom leborul, megtaszítja az asztali lámpát, apa a levegőben kapja el a föld felé zuhanó lámpa nyakát. Apa az ágy felé néz, és a konyha felé fülel. Nem pufog a farostlemez, sehol nem nyikorog ajtó, anya nem ébredt fel. Apa körülnéz. A földön esztergált tolltartót lát. Apa lehajol, kiemel egy golyóstollat. A szekrény alatt használt papír zsebkendő fehérlik. Apa megragadja a zsebkendő csücskét, kidobja a zsebkendőt a papírkosárba. A golyóstollat kipróbálja egy rúzsoltos szalvétán. A toll nem fog. Apa lehajol, a tolltartóból filctollat vesz elő, a tollat kipróbálja a rúzsoltos szalvétán. A toll vastag zöld csíkot hagy maga után. Még egyet, még egyet. Apa lassan kihúzza anya egyik fiókját, a fiók fogantyúja a kezében marad. Apa a garancialevelekkel, igazolványokkal és újságkivágásokkal teli fiókba mártja a kezét. A kezében maradt fogantyút a helyére erőlteti, a fiókot nesztelenül visszacsukja. Kihúzza a középső fiókot. Kezét a bizonylatok, fényképek és levelek kö-

zé dugja. Előhalász egy félbehajtott papírlapot, a fiókot vigyázva visszatolja. Apa szét-hajítja a papírt, átfutja az anya irhabundájáról írott záloglevelet. A papírt hátlapjával kifelé kétrét hajítja, az asztalra teszi. Fölteszi a szemüvegét. Anyára néz. Bal kezével az íróasztalra támaszkodik, a papírlap fölé hajol. Kezébe veszi a filctollat, és írni kezd. Az első betűk után megütközik a toll élénkzöld színén, fölegyeneseedik, a homlokát ráncolja. Megszagolja a filc nyomát. Visszahajol, ír. Az ereszbén zajongó eső hangja olyan, mintha valaki a konyhában ólálkodna, vagy mintha anya mély lélegzetet venne az ébredéshez. Apa lassan ír, a hosszúkás betűk közt néhol megszakad a kapcsolat, a sorok lefelé lejtnek. Apa keze reszket, megszakítja az írást. Előhúzza a széket, ráül. Folytatja az írást. Írás közben nyelve hegyét az egyik órlőfog odvába dugja, állkapcsa egy ponton kidülled. A zöld filctoll hangosan serceg a papíron. Apa nagy betűkkel ír. A hurkok nem érnek el a szomszédos betűkig, a száraz dülöngélnek, és szőrösek, mint az ízelt láb. Apa fölemeli a fejét, a papírt eltartja magától, és repedt szemüvegén át nézi. Három sorban fért csak el: *Almodban kitépem a maradék hajadat.* Apa leveszi a szemüvegét, kipirult arccal fölneéz. Anya mélyen alszik, nem morogja, hogy gyilkosok. Apa óvatosan fölemeli a széket, puhán a helyére rakja, a rúzsoltos, zöld firkás szalvétát összegyűri, és a papírkosárba hajítja. Apa lábujjhegyen az ajtó felé indul, nem tépi ki anya maradék haját. Az esőnek olyan hangja van, mintha egy meztelen talp surrogná a konyha kövén. Apa vigyázva nyitja, vigyázva csukja az ajtót. A konyhába lép. Lélegzik az előszobai farostlemez. Mintha valaki járna rajta.

Apa ül egy forró, piros padon, és a tavasztól fölbátorodva meglóbalja a lábát. A kezében gyűrött újság, orra hegyén repedt szemüveg. Időnként vakmerőn fölsóhajt. Szaga van a levegőnek, nem csak énekesmadarak énekelnek. Apa ölébe ereszti az újságot, lejjebb húzza a kabátja cipzárát. A cipzár kocsija félúton elakad, apa finoman, szaporán rángatja. A már szétvált cipzárésztről ujjhegyére gyűjti a szappanmorzsalékot, és a koci aljára keni. Apa finoman, szapora mozdulatokkal rángatja a cipzárát. Hirtelen megindul a koci, leszalad egészen a kabát aljáig. Apa fölneéz, szemüvege fölött a mogyoróbokrot ellenőrzi. Reszkető kezébe veszi az újságot, ráncolt homlokkal olvas.

Apa fekszik az ágyon, egy kovácsoltvas állólámpa fénykörében. Odakint sötét van, az erkélyajtó nyitva, a megszürkült csipkefüggönyt a redőnysínbe szorult lécek közé csípte a huzat. Az ablakközben zöld hasú borospalackok, félig telt fehér laposüvegek. Tavasz van, porcica fut át a fénykörön, pattog a tévé fadoboza. Apa hanyatt fekszik, foltos alsónadrág és felemás zokni van rajta. A földön hamutartó, négybe hajtott újság. Az újság margóján sárgás folt, teáé vagy vizeleté, hajlatában használnak látszó fültisztító pálcikák. A hamutartó körül sün szaglászik. A földön szemüvegszár, a szoba közepén egy repedt szemüveglencse. A szürke csipkefüggöny megduzzad, és a szoba belseje felé púposodik. Porcica fut az előbbivel ellentétes irányban: valahol kinyitottak egy ajtót. A dohányzóasztalon szájnyomot viselő pohár, a pohárban szürke, ázalogos folyadék. Szanaszét szóródott, rozsdásodó aprópénz. Az aszalterítő a földre lóg, a huzat meg-meglebbenti a végét. Apa papucspántján felkunkorodott a csíkos szigetelőlátszalag, a csiriznyomot remegő orral nyalja a sün. Apa megmozdul. Jobb kezével végigtapogatja az ágyat, bal kezével végigtapogatja az éjjeliszekrény tetejét. A padlót is ellenőrzi. Apa végül a nyálfoltos párna alá nyúl, összelapult cigarettás dobozt vesz elő. Megrázza a dobozt. Ujjával kitágítja a doboz száját, megrázza a dobozt. Semmi. A cigarettaszálak belülről verik a doboz falát. Apa megrázza a dobozt, mozog a szája. Semmi. Ujját a nyílásba akasztja, és durván fölszakítja a papírt. A cigaretták kirobannak a

dobozból, és apa csupasz hasára gurulnak. Apa hiába kapkod utánuk, azok a hasáról az ágyra, az ágyról a földre esnek. Apa jobb kézzel a padlót tapogatja, reszket a keze. Megragadja az egyik cigarettát, fölveszi, a szájához emeli. Elsőre nem találja el a száját, káromkodik. Az isten bassza meg. Apa a kulcslyuk felé néz, odaát megreccsen a parkett. Apa a nadrágzsebébe nyúl, rombuszá lapult gyufásdobozt vesz elő. A gyufa az ötödik kísérletre gyullad csak meg, lángját apa a szájában kókadó cigarettához tartja. Apa nem veszi észre, hogy a cigaretta már lángol, jobb keze rendületlenül tartja a gyufát, bal keze a gyufásdobozt, szájizmai a lángoló cigarettát. A gyufa apa körmére ég, a cigaretta lángja apa orrát nyaldossa. Apa nagyon lassan a gyufát tartó keze felé fordítja a fejét. Nézi a körmére égő gyufát. Megduzzad a csipkefüggöny, pattog a tévé fadóboza. Apa a földre dobja az égő gyufát, a láng zsugorodik, befullad. A cigaretta már nem lángol, apa fekszik az ágyon, feje alatt párna. Szájában megpörkölődött cigaretta, a füstszűrőről porcica fityeg. Mozog apa szája, míg cigarettás kezével anya üres karosszékére mutogat. Apa fölülne, visszahanyatlik. Fejét beüti az ágytámlába. Hosszan szív a cigarettából, a porcica egy cafata szája sarkába tapad. Apát nem zavarja a porcica. Apa tarkóján hajcsutka tapad egy megkeményedett vérfoltba. Apa a földre hamuzik, apa porcicás szájjal káromkodik. Apa arcán könnyek folynak végig, apa mégsem sír. Apa az orrán keresztül hány, a sárgás lé a szakállába folyik. Apa jobb csuklója a kiálló medencecsonton támaszkodik, a keze reszket. Apa sápadt, haja alól verítékpatakok indulnak a fültöve felé. Apa bal keze a kiálló ágyrugót markolja, ki akarja szakítani. Apa hadonászva kócot szór a levegőbe. Körmét a bőrébe mélyeszi, véresre gereblyézi a nyakát. Felnyög. A feje alól kitépett párnát a sünhöz vágja. Az összegömbölyödött sün a zongoralábnak ütődik, percekig nem mozdul. Apa szeme csukva, a szája nem mozog. Megnyugodott vagy kifáradt. A könnycsík apa véres nyakára szárad. Apa vékony csuklójú, eres keze a medencecsontján támaszkodik, benne füstszűrőig égett a cigaretta. Apa szeme csukva, apa mégsem alszik. Horpadt hasán borsónyi krátert égetett a cigaretta. Valahol becsuktak egy ajtót: a csipkefüggöny ernyedten csüng a karnison. Vért gennyedzik a kráter belseje.

Apa ül a padon, újságot olvas. Reszkető kézzel lapoz, a mondatokat háromszor is elolvassa, míg megérti. Apa lába körül sün motoz, a sün nyakán dárdafüből sodort madzag. Apa a mogoróbokorra néz, a viharvert újságot ölébe engedi. Tenyerét a lázas padra tapasztja. Csemperagasztóval megragasztott szemüvege mögött leereszti a szemhéját. Fejét lazán hátraveti, ropog a nyakcsigolyája. A nap apa elnyílt szájába süt, nyelvhatát meg vértelen ínyét melengeti. Szaga van a levegőnek, nem csak a kutyák nem bírnak magukkal. Huszonegy fok van, apa merészen fölshajt. A sünt visszarántja a padláb köré hurkolt fűkötél. Apa harcsaszáját csinál, a szájszagát ellenőrzi. Hátrahajtja a fejét, kabátja szárnya a támla és az ülőfelület pókhálós közébe lóg. Apa a napsütésbe tartja arcát. Fölforrósodott tenyerét elválasztja a padtól, a kabátja alá nyúl. Répaszín-nel pettyezett pulóvere alá nyúl. Szürkére mosott csíkos inge alá nyúl. Felforrósodott tenyerét fájós derekára teszi, rosszul működő veséjére teszi. A mandzsetta felől ingujjába nyúl: forró tenyerét szilánkosra tört könyökére teszi. Kezét az ingujjból kihúzza, a répaszín pulóver alá nyúl, a csatakos inghát alá nyúl, érdes tenyerét a sajgó farkcsont-ra tapasztja. Apa lélegzik, számolja valakinek a szívverését. Apa izmos szemöldöke kismul, a két mély árok ráncná terül. Apa gyorsan hűlő tenyere a béna combon. Mit bámulsz. Apa azt hiszi, hogy a mogoróbokor mögül figyelik.